
STATISTIK FRÅN JORDBRUKSVERKET

Statistikrapport 2017:02

Trädgårdsodlingens branschstruktur 2014 Structure of the Swedish Horticultural Industry 2014

Sammanfattning

Den svenska trädgårdsodlingen utgör en komplex bransch som består av företag med en rad olika inriktningar och förutsättningar. Precis som jordbruket i övrigt har trädgårdsodlingen upplevt dramatiska förändringar under de senaste åren med bland annat ett stadigt minskande antal företag men i stort sett oförändrade odlingsarealer. Skillnaden är att omvandlingen varit snabbare och mer dramatisk inom trädgårdsodlingen än för jordbruket som helhet.

För att kunna skapa en tydlig bild av de förändringar som skett och vilka utmaningar som trädgårdsodlingen står inför krävs detaljerad kunskap om branschens sammansättning. I den här rapporten beskriver vi trädgårdsodlingens branschstruktur och utveckling under perioden 2002–2014 med avseende på bland annat antal företag, sysselsättning, odlingsinriktning, företagsform och specialisering.

Trädgårdsodlingen kan knappast sägas vara en isolerad del av jordbruket: 60 % av trädgårdsföretagen bedrev annan jordbruksverksamhet 2014 och dessa företag uppvisade dessutom en i snitt nästan dubbelt så stor odlingsareal som ett genomsnittligt svenskt jordbruksföretag.

Under perioden 2002–2014 minskade antalet trädgårdsföretag med 29 %. Minskningen var i stort sett likartad inom växthusodlingen och frilandsodlingen, men var större för odlare av prydnadsväxter än för odlare av ätbara växter. Minskningen av antalet företag inom både frilands- och växthusodlingen drabbade samtliga storleksklasser av företag utom de allra största och de allra minsta, vars antal antingen ökade eller förblev oförändrat. Utvecklingen inom trädgårdsbranschen visade sig variera beroende på bland annat geografisk hemvist, odlingsinriktning, odlingsform och specialisering.

Jörgen Persson

036-15 59 43

statistik@jordbruksverket.se

Innehållsförteckning

Statistiken med kommentarer	3
Översikt	3
Branschens sammansättning	3
Sysselsättning	5
Specialisering	6
Annan verksamhet	6
Odlingsinriktning	7
Antal grödor	8
Branschdynamik	9
Antal företag	9
Arealfördelning	10
Sysselsättning	11
Slutord	12
 Tabeller	 13
Teckenförklaring	13
1. Specialisering 2014	13
2. Frilandsodling 2002–2014	14
3. Växthusodling 2002–2014	15
4. Sysselsättning 2005–2014	16
5. Driftsledning och företagsform 2014	17
 Fakta om statistiken	 18
Relaterad statistik	18
 In English	 19
Summary	19
List of tables	19
List of terms	19

Statistiken med kommentarer

Översikt

Trädgårdsodlingen är en relativt kapital-, arbets- och kunskapsintensiv gren av jordbruket, som producerar betydligt högre värden per ytenhet än jordbruket i allmänhet. Under 2014 nyttjades drygt 13 600 hektar på friland och knappt 310 hektar växthusyta till just trädgårdsodling i Sverige. På dessa ytor producerade 2 059 företag trädgårdsprodukter för ett värde av mer än 4,8 miljarder kronor. Det innebär att 3 % av de svenska jordbruksföretagen producerade omkring 10 % av alla jordbruksprodukters samlade värde på 0,5 % av den tillgängliga åkermarken.

Trädgårdsodlingen utgör en komplex bransch och består av företag med en rad olika inriktningar, odlingsformer och förutsättningar. Här finns allt från stora specialiserade växthusföretag med fokus på någon enskild gröda, till små företag som bedriver både växthus- och frilandsodling av såväl köks- som prydnadsväxter, vid sidan av djurhållning och spannmålsodling.

Precis som det svenska jordbruket i övrigt, har trädgårdsodlingen upplevt en kraftig strukturrationalisering. Sedan 1990 har antalet företag minskat till färre än hälften, medan odlingsarealerna förblivit mer eller mindre oförändrade. För att kunna skapa en tydlig bild av trädgårdsodlingens branschutveckling och för att kunna möta framtida utmaningar krävs djupgående kunskap om branschens struktur – man behöver till exempel veta hur olika segment utvecklas och hur effektiviseringen i företagen fortskrider. Den här rapporten är ett försök att beskriva den svenska trädgårdsodlingens struktur och utveckling på ett överskådligt sätt.

Trädgårdsodlingen ja, vad menar vi då med det? I den här rapporten – och i all statistik från Jordbruksverket – inbegriper vi alla kända odlare som i Sverige bedriver yrkesmässig odling av trädgårdsgrödor på en yta om minst 2 500 kvadratmeter på friland, eller 200 kvadratmeter i växthus. Bland trädgårdsgrödorna ingår alla sorters grönsaker, kryddor, frukter, bär och prydnadsväxter förutom potatis, konservärter samt torkade bönor och ärtor. Statistiken i den här rapporten härstammar i huvudsak från uppgifter som vi inhämtar vart tredje år i en undersökning som bär namnet ”Trädgårdsproduktion”, men vissa uppgifter kommer från andra källor som Jordbruksverkets Lantbruksregister (LBR).

Rapporten belyser den svenska trädgårdsodlingen ur en rad olika synvinklar: antal företag och anställda, odlingsinriktning (typ av gröda), odlingsform (friland eller växthus), företagens ytmässiga storlek, deras specialisering, geografisk hemvist, företagsform samt driftledarens könstillhörighet och ålder. När vi diskuterar odlingsinriktning grupperar vi grödorna bland annat som ”ätliga växter” och ”prydnadsväxter”. Den förstnämnda gruppen inbegriper köksväxter, frukt och bär, medan den andra gruppen sammanför alla typer av prydnadsväxter, bland annat plantskoleväxter, utplanteringsväxter och snittblommor. En mer utförlig förteckning hittar du längre bak i rapporten under ”Fakta om statistiken”.

De data för arealer, antal sysselsatta och arbetade timmar som vi presenterar här gäller enbart företagens trädgårdsverksamhet, även om företagen bedrev annan verksamhet vid sidan av trädgårdsodlingen. Antalet anställda och de arbetade timmarna gäller all trädgårdsverksamhet och kan inte delas upp i separata delar av verksamheten för de företag som bedrev mer än en odlingsinriktning eller har verksamhet i både växthus och på friland.

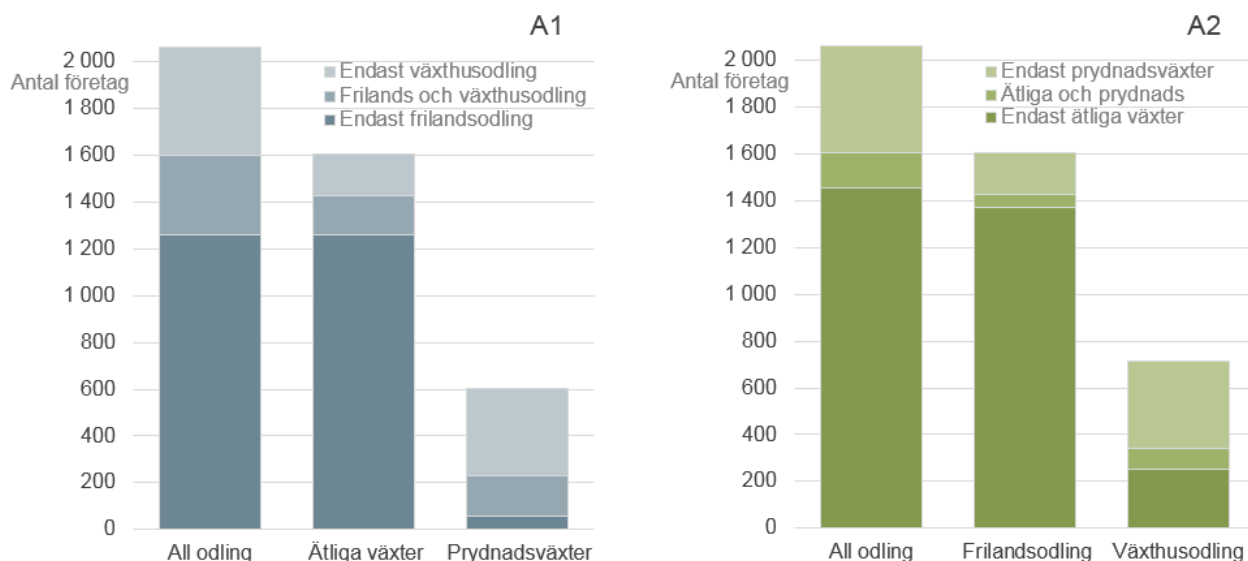
Vi har också betraktat företagens storlek enbart utifrån deras storlek som trädgårdsföretag, det vill säga baserat på deras areal för trädgårdsodling, antingen i växthus eller på friland. Detta ska inte blandas samman med företagens totala areal, deras ekonomiska storlek räknat i omsättning, antal anställda eller något annat mått på storlek.

Branschens sammansättning

Trädgårdsodlingen är som sagt en sammansatt verksamhet med olika inriktningar, företagsprofiler och förutsättningar. Av de totalt 2 059 svenska trädgårdsföretagen ägnade sig 61 % uteslutande åt frilandsodling och 22 % enbart åt växthusodling, medan 17 % av företagen bedrev både frilands- och växthusodling år 2014 (Tabell 1; Figur A1). Totalt sett ägnade sig 71 % av företagen åt odling av enbart ätliga växter, medan 22 % odlade enbart prydnadsväxter och återstående 7 % odlade både ätliga trädgårdsgrödor och prydnadsväxter (Figur A2).

Medan den absoluta majoriteten av de företag som odlade ätliga växter gjorde det på friland, bedrev lejonparten av prydnadsväxtföretagen sin verksamhet i växthus (Figur A1). Detta avspeglades också tydligt i arealfördelningen mellan de olika odlingsinriktningarna. Odlingen av ätbara växter upptar hela 96 % av den totala frilandsarealen, men bara 43 % av växthusarealen.

Figur A. Fördelning av antal företag fördelat på odlingsform och odlingsinriktning år 2014.

Den genomsnittliga frilandsarealen för de företag som ägnade sig åt just frilandsodling var 8,5 hektar, medan medianarealen var 2,0 hektar. På motsvarande sätt var medel- och medianytorna för växthusföretag 3 850 respektive 1 340 kvadratmeter. Den stora skillnaden mellan medel- och medianarealer visar att odlingsarealerna – inte helt oväntat – är ojämnt fördelade mellan företagen. Följaktligen stod de 4 % största frilandsföretagen för hälften av den odlade frilandsarealen. Inom växthusodlingen stod de 8 % största företagen för hälften av den odlade växthusytan (Tabell 2 & 3).

Av de totalt 2 059 trädgårdsföretagen drevs 38 % som ett juridiskt företag (i motsats till ett enskilt företag) och 17 % med en kvinna som driftsledare. Bland växthusföretagen var dessa andelar betydligt högre än hos frilandsföretagen. Medan hela 54 % av växthusföretagen drevs som juridiska företag och 24 % hade en kvinnlig driftsledare, var motsvarande andelar för frilandsföretagen 30 respektive 15 % (Tabell 5; Figur B).

Andelen stora företag var högre bland de juridiska företagen än bland de enskilda företagen inom såväl frilands- som växthusodling. På samma sätt var andelen stora företag högre bland företag med manlig driftsledning än bland företag med kvinnlig, särskilt för frilandsföretag (Figur B).

Driftledarnas medelålder har ökat under perioden 2008–2014, från 54,1 till 55,2 år. Andelen driftledare som var 55 år eller äldre ökade, medan andelen som var yngre än 55 år istället minskade (Tablå A; inga data finns för tiden före 2008).

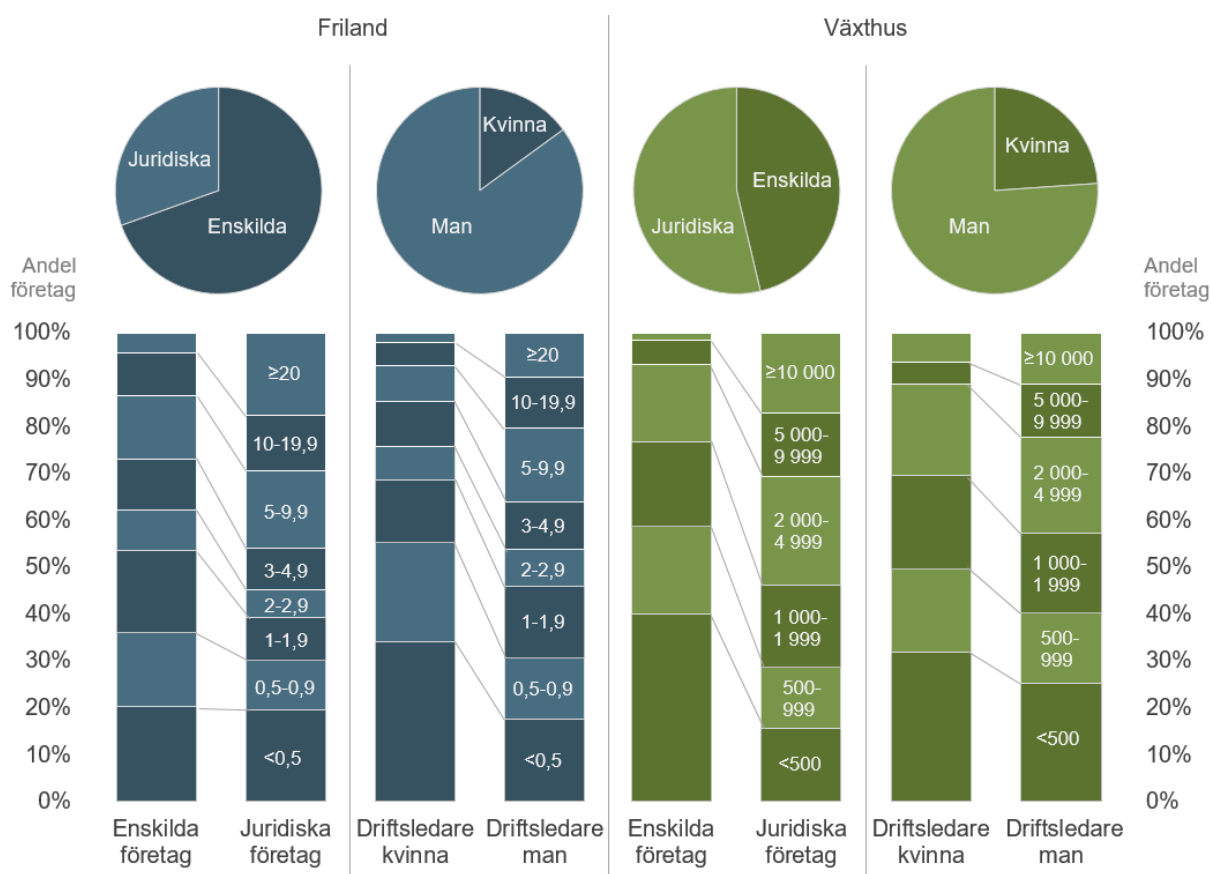
Tablå A. Driftledarnas åldersfördelning 2008–2014.

Medelålder	2008		2011		2014	
	54,1		54,7		55,2	
Ålder	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
>64	365	17 %	351	19 %	452	22 %
55–64	712	33 %	621	34 %	678	33 %
45–54	653	30 %	495	27 %	541	26 %
35–44	340	16 %	262	14 %	306	15 %
25–34	79	4 %	63	3 %	77	4 %
<25	15	1 %	17	1 %	5	0 %

Den absoluta huvuddelen av den svenska trädgårdsodlingen bedrivs i landets södra delar. Av den totala frilandarealen återfanns 93 % i Götaland, medan 76 % av den samlade växthusytan fanns i samma landsdel. För frilandsodlingen skilde sig den geografiska fördelningen inte åt nämnvärt för de olika grödtyperna, men för växthusodlingen var Götalandsdominansen betydligt mindre påtaglig för prydnadsväxter än för ätliga växter. Av den totala växthusytan för odling av prydnadsväxter låg drygt 66 % i Götaland, 24 % i Svealand och 10 % i Norrland, medan motsvarande andelar för ätliga växter var 88 %, 8 % och 4 % för respektive landsdel.

I alla tre landsdelar upptog odlingen av ätliga växter en andel om 94–98 % av frilandsytan. Inom växthusodlingen uppvisade Götaland en helt jämn fördelning av växthusyta mellan odling av ätliga växter och prydnadsväxter, medan 76 och 80 % av växthusytan användes för odling av prydnadsväxter i Norrland respektive Svealand (Tabell 2 & 3).

Figur B. Cirkeldiagrammen visar andel företag drivna som juridiska och enskilda företag samt andel företag med kvinnlig respektive manlig driftsledning, fördelat på frilands- och växthusodling år 2014. Stapel-diagrammen visar andelen företag i olika storleksklasser fördelat på företagsform och driftsledarens kön samt frilands- och växthusodling år 2014. Siffrorna i staplarna visar på företagens storlek i hektar och kvadratmeter för frilands- respektive växthusföretag.

Sysselsättning

Totalt sett var 14 951 personer sysselsatta inom trädgårdsodlingen år 2014, av vilka 16 % arbetade heltid. Den totala arbetade tiden var drygt 11,6 miljoner timmar (Tabell 4).

Av det totala antalet sysselsatta var 59 % sysselsatta i företag som uteslutande ägnade sig åt frilandsodling, 22 % i företag som enbart sysslade med växthusodling och 18 % i företag som bedrev både frilands- och växthusodling (Figur C). Sett till odlingsinriktning stod de 1 457 företag som enbart odlade ätliga växter för 74 % av de sysselsatta, medan de 453 företag som enbart ägnade sig åt odling av prydnadsväxter stod för 21 % och de 149 företag som odlade både ätliga växter och prydnadsväxter sysselsatte återstående 5 % (Figur C). Mer än fyra femtedelar av arbetskraften stod att finna i Götaland, medan 13 och 5 % av de sysselsatta återfanns i Svealand respektive Norrland (Figur C).

Det genomsnittliga antalet sysselsatta var 13,9 personer per hektar för de företag som uteslutande ägnade sig åt växthusodling, medan motsvarande antal var 0,8 för de företag som enbart ägnade sig åt frilandsodling. På motsvarande sätt utnyttjade växthusföretagen i genomsnitt 15 051 arbetade timmar per hektar odlad yta, medan frilandsföretagen utnyttjade 468 timmar per hektar i medeltal.

Figur C. Andel sysselsatta personer inom trädgårdsodlingen år 2014, uppdelat på odlingsform, odlingsinriktning och landsdel.

Det genomsnittliga antalet sysselsatta per ytenhet var något högre för de företag som odlade prydnadsväxter i växthus än för de som odlade ätliga växter (14,8 respektive 13,1 sysselsatta per hektar), ett mönster som var än mer tydligt på friland, där de företag som uteslutande odlade prydnadsväxter i genomsnitt sysselsatte nästan tre gånger fler per hektar än de odlare som enbart odlade ätliga växter på friland (2,0 respektive 0,7 sysselsatta per hektar).

Motsvarande mönster återupprepas även när man ser till det genomsnittliga antalet arbetade timmar per ytenhet. Bland de renodlade växthusföretagen nyttjade odlare av prydnadsväxter 15 % fler arbetade timmar per hektar än odlare av ätliga växter, medan de företag som uteslutande odlade prydnadsväxter på friland spenderade 4,4 gånger fler arbetade timmar per hektar än de företag som fokuserade på enbart ätliga växter på friland.

Stora företag nyttjade mindre arbetstid per ytenhet än små. Den ytmässigt största decilen företag som enbart bedrev frilandsodling nyttjade 57 % mindre arbetstid per ytenhet än övriga företag. På samma sätt nyttjade den ytmässigt största decilen renodlade växthusföretag 33 % mindre arbetstid per ytenhet än deras mindre motsvarigheter.

Specialisering

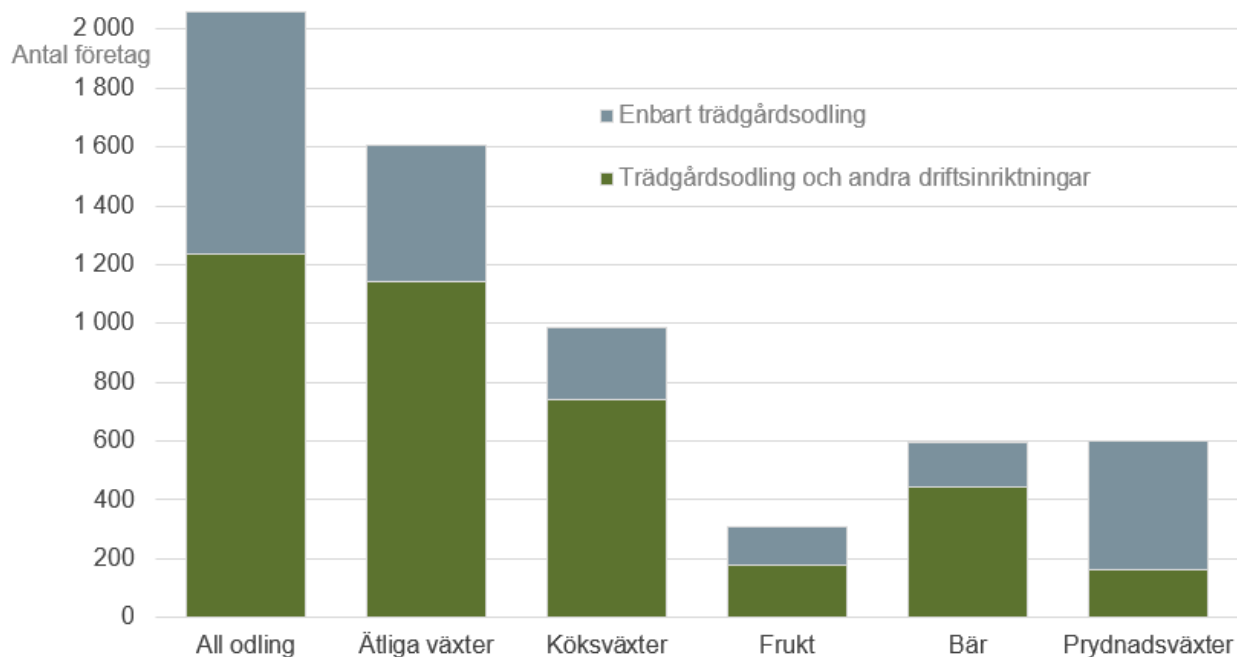
Graden av specialisering i en bransch eller ett företag är intressant eftersom den kan vara en indikator för till exempel hur känslig en verksamhet är för störningar inom en specifik marknad, eller för hur effektiv verksamheten är. Specialisering kan uttryckas på flera olika sätt och på flera nivåer. Här har vi valt att titta på andelen företag som ägnar sig åt annan jordbruksverksamhet vid sidan av trädgårdsodling, men också i hur stor grad trädgårdsföretagen ägnar sig åt olika inriktningar av just trädgårdsodling.

Annan verksamhet

Av de totalt 2 059 trädgårdsföretagen idkade 1 236 stycken också annan jordbruksverksamhet, som odling av andra grödor eller djurskötsel. Följaktligen var 823 företag – eller 40 % av företagen – renodlade trädgårdsföretag (Figur D). Men andelen specialiserade trädgårdsföretag varierade starkt beroende på landsdel, odlingsinriktning och odlingsform.

I Norrland och Svealand ägnade sig 47 respektive 52 % av trädgårdsodlarna uteslutande åt just trädgårdsodling, medan samma andel för Götaland var 36 %. Bland odlare av ätliga växter ägnade sig 29 % enbart åt trädgårdsodling, medan samma andel bland odlare av prydnadsväxter var hela 73 %. Av de företag som bedrev trädgårdsodling på friland ägnade sig 29 % åt enbart trädgårdsodling, medan 68 % av växthusodlarna fokuserade helt på trädgårdsodling.

Figur D. Specialisering på trädgårdsodling inom respektive odlingsinriktning 2014. Grönt visar företag som bedriver annan jordbruksverksamhet (som spannmålsodling eller djurhållning) vid sidan av trädgårdsodlingen, medan blått visar företag som enbart ägnar sig åt trädgårdsodling.

Medan 82 % av frilandsarealen brukades av företag med annan verksamhet vid sidan av trädgårdsodlingen, stod de företag som enbart bedrev trädgårdsodling för 79 % av växthusodlingens yta (Figur E). De 465 företag som idkade trädgårdsodling på friland utan annan jordbruksverksamhet brukade en i genomsnitt 46 % mindre frilandsareal än de 1 137 frilandföretag som också bedrev annan jordbruksverksamhet. I kontrast till det hade de 545 företag som ägnade sig åt växthusodling utan annan jordbruksverksamhet generellt sett 79 % större växthusyta för trädgårdsodling än de motsvarande 254 företagen med annan jordbruksverksamhet.

Med andra ord hade trädgårdsspecialiserade frilandsföretag en i genomsnitt *mindre* trädgårdsverksamhet än frilandsföretag som också bedrev annan verksamhet, medan specialiserade växthusföretag genomsnittligt sett bedrev en *större* trädgårdsverksamhet än de växthusföretag som inte enbart inriktade sig på trädgårdsodling.

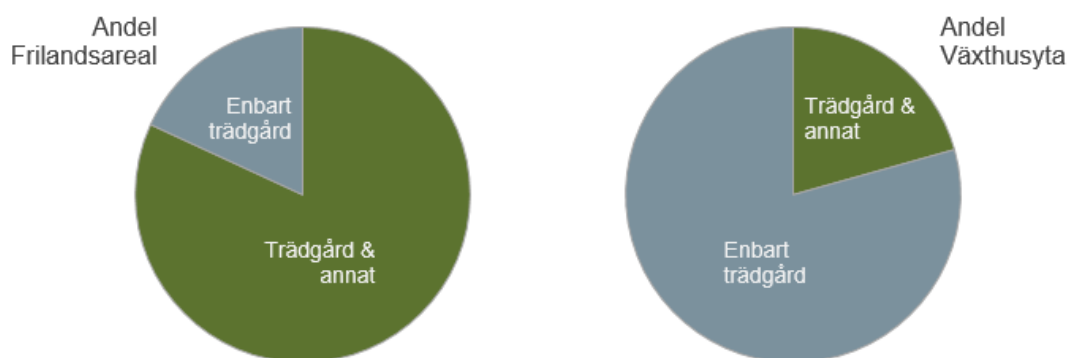
Omvänt sett bedrev bara 14 % av den största decilen växthusföretag någon annan jordbruksverksamhet, att jämföra med 34 % för övriga växthusföretag. Av frilandsföretagen utövade 87 % av den största decilen företag också annan jordbruksverksamhet, att jämföra med 69 % för övriga frilandsföretag. De största växthusföretagen är alltså i högre grad specialiserade på trädgårdsodling än mindre växthusföretag, medan de största frilandsföretagen var specialiserade på trädgårdsodling i något lägre grad än övriga frilandsföretag.

Sett ur ett geografiskt perspektiv var andelen växthusodlare som enbart ägnade sig åt trädgårdsodling i princip densamma oavsett landsdel (68–70 %), medan andelen frilandsodlare som uteslutande ägnade sig åt trädgårdsodling varierade något mer från 26 % i Götaland till 34 % i Norrland och 40 % i Svealand.

Odlingsinriktning

En annan aspekt av specialisering består av de företag som ägnar sig åt enbart en enskild inriktning av trädgårdsodling. Av de totalt 2 059 trädgårdsföretagen odlade 1 457 stycken uteslutande ätliga växter år 2014, medan 453 företag ägnade sig enbart åt prydnadsväxter. 149 företag bedrev odling av såväl ätliga växter som prydnadsväxter.

Figur E. Andel frilandsareal och växthusyta som brukades av företag med enbart trädgårdsodling (blått) och företag med annan jordbruksverksamhet vid sidan av trädgårdsodlingen (grönt) år 2014.

Av de 1 602 företag som idkade frilandsodling ägnade sig 1 370 företag uteslutande åt odling av ätliga växter, medan 177 stycken odlade enbart prydnadsväxter och 55 företag bedrev odling av både ätliga växter och prydnadsväxter. Bland de totalt 799 företag som bedrev växthusodling ägnade sig 252 stycken enbart åt odling av ätliga växter och 455 stycken uteslutande åt odling av prydnadsväxter, medan 92 företag idkade odling av både ätliga växter och prydnadsväxter.

De 457 företag som uteslutande ägnade sig åt växthusodling brukade 78 % av den tillgängliga växthusytan och hade en genomsnittlig växthusyta om 5 266 kvadratmeter, att jämföra med de 1 957 kvadratmeter som företag som bedrev både växthus- och frilandsodling i genomsnitt hade. De specialiserade växthusföretagen bedrev med andra ord odlingen i betydligt större skala än de diversifierade. På motsvarande sätt brukade företag som uteslutande ägnade sig åt frilandsodling mer än 86 % av den totala frilandsarealen och hade 71 % större snittareal än företag som ägnade sig åt såväl frilands- som växthusodling.

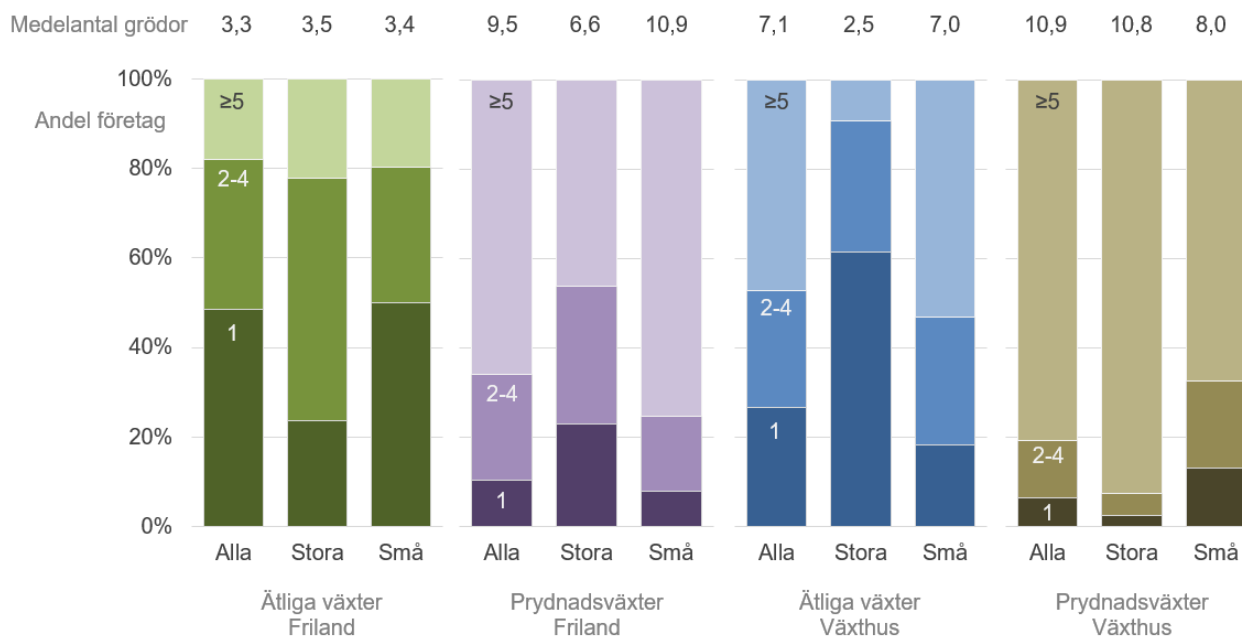
Antal grödor

Ytterligare ett perspektiv på specialisering ligger i bredden på enskilda odlares odling, eller hur många olika grödor man odlar. Ju mindre bredd på odlingen, desto högre specialisering och i viss mån högre känslighet för störningar. Företag som odlade prydnadsväxter hade generellt sett en större bredd än företag som odlade ätliga växter. Medelantalet grödor hos de förstnämnda företagen var 9,5 och 10,9 grödor för frilands- respektive växthusodlare, medan motsvarande medelantal för odlare av ätliga växter var 3,3 och 7,1 grödor. På motsvarande sätt var andelen företag som odlade många grödor (5 eller fler) betydligt högre för odlare av prydnadsväxter än för odlare av ätliga växter (Figur F).

Bredden på odlingen var till viss del kopplad till storleken på företagen, framför allt för växthusföretag som odlade ätliga växter. För dessa företag var antalet odlade grödor betydligt lägre för stora företag jämfört med små. Även bland företag som odlade prydnadsväxter på friland var antalet odlade grödor i stora företag färre än i små, även om effekten var mindre. Som kontrast var medelantalet odlade grödor fler för stora växthusodlare av prydnadsväxter än för små (Figur F).

Om man istället tittar på om en hög andel av olika grödor odlas av bara ett fåtal odlare kan man få en känsla för hur känslig produktionen av enskilda grödor är för störningar. Bland de 42 ätbara grödorna som odlas i någorlunda betydelsefull omfattning producerar 3 eller färre företag mer än 75 % av den totala produktionen för 9 av de enskilda grödorna. För prydnadsväxter gäller motsvarande förhållande för 16 av de 30 mest betydelsefulla grödorna.

Figur F. Antal grödor odlade i svenska trädgårdsföretag 2014, uppdelat på odlingsinriktning, odlingsform och storleksklass på företagen. Staplarna visar andelen företag som odlar 1, 2–4 samt 5 eller fler grödor för samtliga företag ("Alla"), samt för de största och minsta företagen i respektive kategori ("Stora" och "Små").

Branschdynamik

Genom att titta på hur trädgårdsbranschen utvecklats under de senaste åren kan man få en uppfattning om branschens status, men också vilka faktorer som ligger bakom de förändringar man kan skönja. Som helhet är trädgårdsodlingen stadd i snabb omvandling, men utvecklingen ser olika ut beroende på odlingsform, inriktning och företagsstorlek.

Antal företag

I sin helhet har antalet trädgårdsföretag minskat mer eller mindre kontinuerligt åtminstone sedan 1984. År 2014 hade antalet företag minskat med 61 % jämfört med 1984 och med 29 % sedan 2002. Antalet företag minskade i samtliga delar av landet och minskningen var i stort sett likartad för växthusföretag som minskade med 29 %, som för frilandsföretag som minskade med 22 % i antal.

Inom växthusodlingen minskade antalet företag påtagligt i alla storleksklasser utom de allra minsta och allra största (mindre än 500 eller minst 10 000 kvadratmeter) mellan åren 2002 och 2014¹. För storlekskategorierna mellan 500 och 10 000 kvadratmeter minskade antalet företag med mellan 31 och 47 %, medan de allra minsta företagen var i princip lika många och antalet av de allra största företagen istället ökade med 10 % (Figur G).

Likadant såg det ut bland frilandsföretagen, där alla storleksklasser utom företag med mindre än 0,5 eller minst 20 hektar trädgårdsodling minskade i antal med mellan 14 och 45 %, medan antalet företag med mindre än 0,5 respektive mer än 20 hektar trädgårdsodling ökade med 68 % respektive 20 % mellan åren 2002 och 2014 (Figur G).

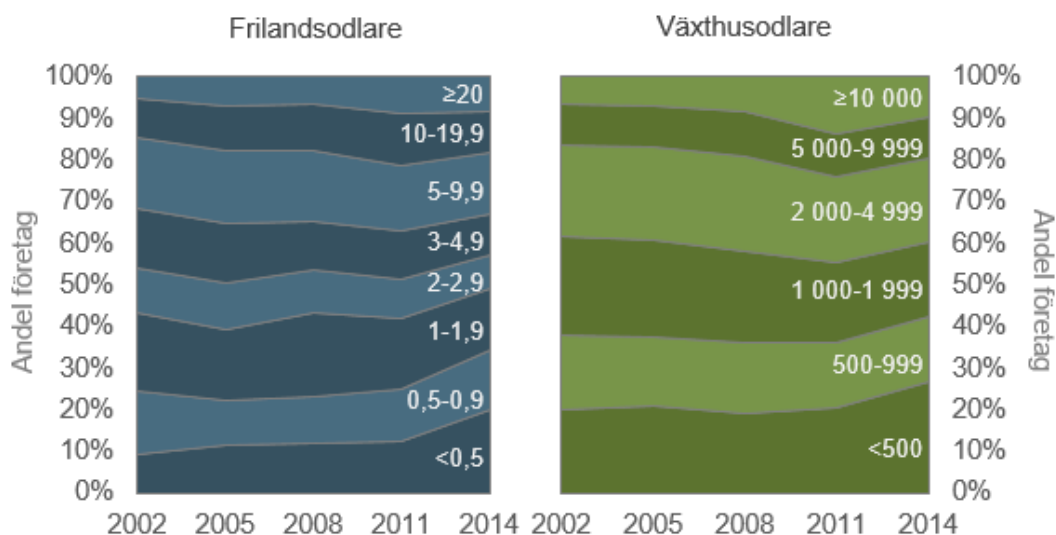
Sammantaget leder detta till att de stora växthusföretagen med minst 10 000 kvadratmeters odlingsyta utgjorde 10 % av alla växthusföretag, att jämföra med 6 % år 2002 (Figur G). På samma sätt utgjorde stora frilandsföretag med minst 10 hektar odlingsareal 18 % av alla frilandsföretag år 2014, en ökning från 14 % år 2002. Även de riktigt små företagens andel ökade påtagligt under perioden 2002–2014, där andelen små växthusföretag (med mindre än 500 kvadratmeters växthusyta) ökade med en tredjedel,

¹ Antalet företag ökade mellan 2011 och 2014 som ett resultat av undertäckning i 2011 års undersökning som framför allt inte speglade antalet små växthusföretag med odling av prydnadsväxter på ett korrekt sätt. För mer information se avsnittet "Fakta om statistiken" i det Statistiska meddelandet "Trädgårdsproduktion 2014" (JO 33 SM 1501).

medan andelen riktigt små frilandsföretag (mindre än 0,5 hektar) ökade från 9 till 20 % av det totala antalet frilandsföretag.

Sett till odlingsinriktning minskade antalet odlare av prydnadsväxter i växthus med 34 % mellan 2002 och 2014, en något större minskning än den för antalet odlare av ätliga växter i växthus som gick ned med 23 %. Bland frilandsföretagen minskade antalet odlare av ätliga växter med 26 %, medan antalet odlare av prydnadsväxter på friland istället ökade med 28 % mellan 2002 och 2014, vilket delvis var en följd av en ökad tendens att redovisa frilandsodling i vår undersökning.

Figur G. Andel företag i olika storleksklasser över tid, uppdelat på frilands- respektive växthusodlare. Företagens storleksklass i hektar för frilandsodlare och i kvadratmeter för växthusodlare.

Arealfördelning

Arealmässigt såg förändringarna annorlunda ut. Den totala odlade växthusytan minskade stadigt från 2002 till 2008, varefter den återhämtade sig sedan något under 2011 och 2014, men var trots det 12 % mindre 2014 än 2002. Minskningen var i stort sett lika stor oavsett landsdel, men var mer än dubbelt så stor för ätliga växter som för prydnadsväxter (Tabell 3).

Den totala odlade frilandsarealen ökade med 12 % mellan 2002 och 2014 (Tabell 2), men de olika landsdelarna utvecklades radikalt olika. Medan arealen ökade med 20 % i Götaland, minskade den istället med 45 och 31 % i Svealand respektive Norrland. Likaså var skillnaderna stora mellan de olika odlingsinriktningarna. Medan den odlade arealen köksväxter respektive bär ökade med 25 och 4 % vardera, minskade arealerna för prydnadsväxter och frukt med 7 respektive 12 %. Absolut värst såg det ut för frilandsodlingen av prydnadsväxter i Norrland som minskade med hela 80 % mellan 2002 och 2014.

Förskjutningen mot en allt högre andel stora företag ledde till påtagligt större genomsnittliga arealer för trädgårdsodling 2014 jämfört med 2002. Den genomsnittliga växthusytan ökade med 25 % till 3 850 kvadratmeter, medan frilandsarealen ökade med 45 % till 8,5 hektar per företag år 2014². Bakom ökningarna döljer sig dock en del nyanser.

Den genomsnittliga växthusytan i Götaland har under hela perioden 2002–2014 varit ungefär dubbelt så stor som i Norrland och ungefär 60 % större än i Svealand. Sett till odlingsinriktning var växthusytan för odling av ätliga växter i genomsnitt 19 % större år 2014 än växthusytan för odling av prydnadsväxter, en skillnad som minskat från att ha varit mer än 50 % år 2002. Detta var en följd av att den genomsnittliga ytan ökade betydligt mer för odling av prydnadsväxter än den gjorde för odling av ätliga växter.

² De genomsnittliga arealerna för såväl växthus- som frilandsodling minskade mellan 2011 och 2014 som ett resultat av en underrepresentation av små företag i 2011 års undersökning. För mer information se avsnittet "Fakta om statistiken" i det Statistiska meddelandet "Trädgårdsproduktion 2014" (JO 33 SM 1501).

Inom frilandsodlingen var skillnaderna mellan landsdelar än större. Medan genomsnittsarealen i Götaland ökade med 61 % mellan 2002 och 2014, sjönk den istället i både Svealand och Norrland med 38 respektive 19 %, vilket resulterade i att den genomsnittliga arealen i Götaland var mer än 4 gånger så stor som i såväl Svealand som Norrland år 2014. Motsvarande påtagliga kontrast finns även mellan odlingen av ätliga växter och prydnadsväxter, där den genomsnittliga arealen mellan 2002 och 2014 ökade med 54 % till 9,2 hektar för den förstnämnda, medan den istället minskade med 27 % till 2,1 hektar för den senare.

Inte heller skedde ökningen av odlingsyta generellt över alla storleksklasser av företag, vare sig för växthus- eller frilandsodlare. Istället syntes bara ökningsförändringar för de allra största företagen, där växthusföretag över 10 000 kvadratmeter ökade sin genomsnittliga yta med 18 % och frilandsföretag med odling på mer än 20 hektar ökade sin genomsnittliga areal med 46 % under perioden 2002–2014, medan övriga storleksklasser inte visade upp några påtagliga förändringar (Tablå B).

Tablå B. Medelareal uppdelat på storleksklass. Frilandsodling till vänster och växthusodling till höger.

Storleksklass (ha)	Genomsnittlig frilandsareal (ha)				
	2002	2005	2008	2011	2014
<0,50	0,31	0,31	0,32	0,27	0,23
0,50–0,99	0,63	0,64	0,65	0,64	0,64
1,00–1,99	1,29	1,30	1,32	1,31	1,30
2,00–2,99	2,33	2,32	2,30	2,29	2,32
3,00–4,99	3,73	3,75	3,77	3,82	3,78
5,00–9,99	6,71	6,73	6,88	6,75	6,85
10,00–19,99	13,54	13,49	13,71	13,60	13,57
≥20,00	43,79	47,67	52,99	57,29	63,74

Storleksklass (kvm)	Genomsnittlig växthusyta (kvm)				
	2002	2005	2008	2011	2014
<500	276	256	261	243	241
500–999	715	698	723	672	702
1 000–1 999	1 402	1 390	1 403	1 380	1 409
2 000–4 999	3 088	3 130	3 065	3 194	2 996
5 000–9 999	7 038	6 916	6 942	7 038	6 832
≥10 000	18 563	17 074	18 958	20 414	21 872

Ett annat sätt att närma sig förändringar i företagsstruktur är att undersöka om de företag som lagt ner sin verksamhet från en undersökning till nästa skiljer sig i profil mot de företag som fortsatt sin verksamhet. Man bör dock ha i åtanke att det är mycket svårt att följa enskilda företag över tid och att företag som till synes lagt ner sin verksamhet i många fall fortsätter drivas under annan driftsledning eller i andra former. Följande stycke ska alltså tolkas med stor försiktighet.

Med detta sagt hade de frilandsföretag som bedrev verksamhet 2011 men inte 2014 en genomsnittlig odlingsareal om 5,4 hektar år 2011, medan de frilandsföretag som bedrev verksamhet även under 2014 hade en medelareal om 10,4 hektar år 2011. På motsvarande sätt hade de växthusföretag som inte bedrev någon trädgårdsodling 2014 en genomsnittlig odlingsyta om 4 101 kvadratmeter år 2011, medan företag som fanns med både 2011 och 2014 hade en odlingsyta på 4 804 kvadratmeter år 2011. De företag som fortsatte sin verksamhet 2011–2014 var alltså redan 2011 i genomsnitt betydligt större än de företag som upphörde med sin trädgårdsodling, särskilt inom frilandsodlingen.

Sysselsättning

Antalet sysselsatta inom trädgårdsbranschen som helhet minskade under perioden 2005–2014 med 31 % (inget data finns före 2005), medan antalet arbetade timmar minskade med 14 % (Tabell 4). Andelen heltidssysselsatta var 16 % år 2014, en ökning med drygt 2 procentenheter sedan 2005. Det genomsnittliga antalet sysselsatta per företag minskade under samma period med 14 % till 7,3 sysselsatta per företag.

Ur ett geografiskt perspektiv minskade antalet sysselsatta relativt sett mest i Norrland, där antalet minskade med 48 % mellan 2005 och 2014, medan motsvarande minskning i Götaland och Svealand var 28 respektive 37 %. Den arbetade tiden minskade med mellan 7 och 37 %, som minst i Götaland och som mest i Svealand.

Om man ser till odlare som specialiserade sig på en enskild odlingsinriktning – som till exempel enbart växthusodling av prydnadsväxter – minskade det genomsnittliga antalet sysselsatta per företag med mellan 13 och 20 % för såväl frilandsodlare av ätliga växter som för växthusodlare av ätliga växter eller prydnadsväxter, medan det istället ökade med 12 % för frilandsodlare av prydnadsväxter. Motsvarande mönster återkom både sett till antal sysselsatta per ytenhet eller arbetad tid per ytenhet, som ökade med 37 respektive 38 % för frilandsodlare av prydnadsväxter, men istället minskade med mellan 14 och 50 % för de övriga odlingsinriktningarna.

Slutord

Under 2014 bedrev 2 059 svenska företag yrkesmässig trädgårdsodling, av vilka 62 % ägnade sig uteslutande åt frilandsodling och 22 % uteslutande odlade i växthus. 71 % av företagen odlade enbart ätliga växter medan 22 % odlade uteslutande prydnadsväxter. Totalt sett arbetade knappt 15 000 personer inom trädgårdsodlingen år 2014, varav omkring fyra femtedelar i Götaland, där också runt tre fjärde-delar av företagen hade sitt säte.

Strukturomvandlingen har under de senaste åren varit snabbare inom trädgårdsodlingen än i jordbruket som helhet. Under perioden 2005–2014 minskade antalet trädgårdsföretag med 20 %, medan antalet jordbruksföretag³ minskade med drygt 13 %. Under samma period minskade antalet arbetade timmar med 14 och 19 % för trädgårds- respektive jordbruksföretagen⁴, medan den odlade arealen förblev i princip densamma i båda fallen.

Utslagningen av företag har varit särskilt påtaglig inom växthusbranschen och där framför allt bland odlare av prydnadsväxter, där antalet företag sjönk med 38 % mellan 2002 och 2014. Inom såväl växt- hus- som frilandsodlingen skedde minskningen för företag i samtliga storleksklasser utom de allra minsta och allra största, vars antal bibehölls eller ökade.

Trädgårdsodlingen är inte en isolerad del av jordbruket. Tre femtedelar av trädgårdsföretagen bedrev också annan jordbruksverksamhet år 2014 och dessa företag hade dessutom en i snitt 87 % större odlingsareal än ett genomsnittligt växtodlande jordbruksföretag⁵. Men specialiseringen på trädgårdsodling skiljde sig åt beroende på odlingsform och -inriktning; frilandsföretag var mer än dubbelt så benägna att ägna sig åt annat jordbruk som växthusföretag och odlare av ätliga växter ägnade sig dubbelt så ofta åt annat jordbruk än odlare av prydnadsväxter.

Sett till specialisering inom trädgårdsodlingen var skalan på verksamheten knuten till graden av specialisering. Företag som ägnade sig åt uteslutande växthus- eller frilandsodling hade betydligt större odlingsarealer än företag som odlade både på friland och i växthus.

Som helhet är trädgårdsodlingen en mångsidig verksamhet där olika delar utvecklats på olika sätt under det senaste decenniet. Utifrån den utveckling som kan skönjas under de senaste åren är vissa delar av trädgårdsodlingen i starkt negativ utveckling, medan andra delar istället utvidgar sin verksamhet. Det är tydligt att trädgårdsodlingen ser påtagligt annorlunda ut idag jämfört med bara för tio år sedan och att utvecklingen fortsätter vara snabb.

³ Antalet jordbruksföretag i Lantbruksregistret var 65 867 stycken.

⁴ Skattat utifrån 2013 års antal "Annual Working Units" och minskningen i antal jordbruksföretag mellan 2013 och 2014.

⁵ Baserat på odlade åkerarealer i Lantbruksregistret 2014.

Tabeller

Teckenförklaring

Legend

Symbol	Läses	Reads
-	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable

1. Specialisering 2014

1. Specialisation 2014

	Enbart trädgårdsodling			Trädgårdsodling och annan jordbruksverksamhet			Totalt		
	Antal företag	Frilandsareal (ha)	Växthusyta (kvm)	Antal företag	Frilandsareal (ha)	Växthusyta (kvm)	Antal företag	Frilandsareal (ha)	Växthusyta (kvm)
Landsdel									
Götaland	547	2 173	1 842 922	960	10 504	488 280	1 507	12 677	2 331 201
Svealand	176	173	412 559	164	408	110 824	340	581	523 383
Norrland	100	124	184 853	112	249	36 452	212	372	221 305
Odlingsform									
Frilandsodling	465	2 470	500 297	1 137	11 161	169 059	1 602	13 631	669 355
varav uteslutande frilandsodling	278	2 057	.	982	9 704	.	1 260	11 792	.
varav såväl frilands- som växthusodling	187	413	500 297	155	1 456	169 059	342	1 869	669 355
Växthusodling	545	413	2 440 033	254	1 456	635 556	799	1 869	3 075 889
varav uteslutande växthusodling	358	.	1 940 037	99	.	466 497	457	.	2 406 534
varav såväl frilands- som växthusodling	187	413	500 297	155	1 456	169 059	342	1 869	669 355
Odlingsinriktning									
Ätliga växter	463	2 197	1 138 318	1 143	11 016	402 405	1 606	13 213	1 540 723
varav uteslutande ätliga växter	382	2 125	854 528	1 075	10 733	337 064	1 457	12 859	1 191 591
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	81	71	283 791	68	282	65 341	149	354	349 132
Prydnadsväxter	441	344	1 585 806	161	427	298 492	602	772	1 884 298
varav uteslutande prydnadsväxter	360	273	1 302 015	93	145	233 151	453	418	1 535 166
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	81	71	283 791	68	282	65 341	149	354	349 132
Totalt	823	2 470	2 440 333	1 236	11 161	635 556	2 059	13 631	3 075 889

2. Frilandsodling 2002–2014

2. Open ground cultivation 2002–2014

	2002		2005		2008		2011		2014	
	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)
Landsdel & inriktning										
Götaland	1 621	10 532	1 463	11 144	1 293	10 838	1 108	11 669	1 214	12 677
Ätliga växter	1 523	10 093	1 388	10 734	1 241	10 500	1 043	11 273	1 093	12 240
varav uteslutande ätliga växter	1 489	9 861	1 362	10 353	1 204	10 213	1 005	10 980	1 056	12 146
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	34	232	26	381	37	287	38	293	37	94
Prydnadsväxter	132	439	101	410	89	338	103	396	158	437
varav uteslutande prydnadsväxter	98	379	75	326	52	252	65	259	121	381
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	34	60	26	84	37	86	38	137	37	56
Svealand	264	1 050	249	848	215	666	182	540	237	581
Ätliga växter	248	1 010	231	829	203	610	166	510	201	547
varav uteslutande ätliga växter	234	982	228	822	196	599	155	494	187	530
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	14	28	3	7	7	11	11	16	14	16
Prydnadsväxter	30	40	21	19	19	56	27	30	50	35
varav uteslutande prydnadsväxter	16	30	18	17	12	46	16	26	36	31
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	14	10	3	2	7	10	11	4	14	4
Norrland	177	536	170	568	147	404	131	368	151	372
Ätliga växter	165	501	161	548	140	396	120	362	131	365
varav uteslutande ätliga växter	158	466	156	539	138	382	114	329	127	343
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	7	35	5	9	2	14	6	33	4	22
Prydnadsväxter	19	35	14	20	9	8	17	6	24	7
varav uteslutande prydnadsväxter	12	12	9	9	7	7	11	5	20	7
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	7	23	5	11	2	1	6	1	4	-
Storleksklass (ha)										
<0,50	191	60	202	62	197	63	174	47	320	74
0,50-0,99	312	197	298	191	280	182	181	116	229	147
1,00-1,99	385	496	303	393	249	329	242	318	241	314
2,00-2,99	228	531	198	459	167	384	134	307	125	290
3,00-4,99	293	1 092	252	944	191	720	164	627	162	612
5,00-9,99	355	2 380	312	2 099	281	1 933	225	1 519	231	1 583
10,00-19,99	188	2 546	196	2 643	180	2 469	174	2 367	162	2 199
≥20,00	110	4 816	121	5 769	110	5 828	127	7 276	132	8 413
Totalt	2 062	12 118	1 882	12 560	1 655	11 908	1 421	12 577	1 602	13 631

3. Växthusodling 2002–2014

3. Greenhouse cultivation 2002–2014

	2002		2005		2008		2011		2014	
	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)	Antal företag	Odlad yta (kvm)
Landsdel & inriktning										
Götaland	719	2 605 461	612	2 208 832	462	1 868 300	367	2 001 616	509	2 331 201
Ätliga växter	311	1 361 927	265	1 165 187	215	1 004 007	182	1 062 688	235	1 158 007
varav uteslutande ätliga växter	216	1 225 302	182	960 559	158	867 891	145	1 000 565	180	1 078 418
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	95	136 625	83	204 628	57	136 116	37	62 123	55	79 589
Prydnadsväxter	503	1 243 534	430	1 043 645	304	864 293	222	938 928	329	1 173 194
varav uteslutande prydnadsväxter	408	1 132 823	347	906 107	247	762 899	185	882 446	274	1 087 115
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	95	110 711	83	137 538	57	101 394	37	56 482	55	86 079
Svealand	273	627 697	219	477 790	160	449 056	151	512 468	185	523 383
Ätliga växter	95	148 568	78	101 996	64	144 610	64	113 310	69	107 113
varav uteslutande ätliga växter	56	127 815	44	78 549	38	128 900	49	106 475	50	84 193
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	39	20 753	34	23 447	26	15 710	15	6 835	19	22 920
Prydnadsväxter	217	479 129	175	375 794	122	304 446	102	399 158	135	416 270
varav uteslutande prydnadsväxter	178	432 749	141	331 111	96	282 027	87	386 777	116	392 900
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	39	46 380	34	44 683	26	22 419	15	12 381	19	23 370
Norrland	136	247 530	115	227 780	88	185 870	68	180 778	105	221 305
Ätliga växter	43	70 727	33	62 059	27	49 919	19	46 045	40	52 724
varav uteslutande ätliga växter	21	48 348	17	27 824	15	31 980	10	14 695	22	31 450
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	22	22 379	16	34 235	12	17 939	9	31 350	18	21 274
Prydnadsväxter	115	176 803	98	165 721	73	135 951	58	134 733	83	168 581
varav uteslutande prydnadsväxter	93	125 273	82	119 889	61	99 771	49	99 903	65	112 380
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	22	51 530	16	45 832	12	36 180	9	34 830	18	56 201
Storleksklass (kvm)										
<500	225	62 031	199	50 940	136	35 483	119	28 933	215	51 845
500-999	200	143 034	157	109 596	119	86 013	93	62 474	125	87 709
1 000-1 999	268	375 665	220	305 734	157	220 246	112	154 595	142	200 101
2 000-4 999	251	775 128	209	654 104	162	496 456	121	386 452	161	482 333
5 000-10 000	112	788 284	94	650 095	76	527 574	61	429 294	77	526 030
≥10 000	72	1 336 546	67	1 143 933	60	1 137 454	80	1 633 114	79	1 727 871
Totalt	1 128	3 480 688	946	2 914 402	710	2 503 226	586	2 694 862	799	3 075 889

4. Sysselsättning 2005–2014

4. Employment 2005–2014

	2005		2008		2011		2014	
	Antal sysselsatta	Arbetad tid (timmar)	Antal sysselsatta	Arbetad tid (timmar)	Antal sysselsatta	Arbetad tid (timmar)	Antal sysselsatta	Arbetad tid (timmar)
Anställningsform								
Heltid	2 942	5 295 600	2 176	3 916 800	2 609	4 696 200	2 398	4 316 400
Deltid	18 770	8 252 550	14 522	7 937 100	11 155	6 229 125	12 553	7 319 475
Landsdel								
Götaland	17 046	10 020 375	13 232	9 109 125	11 021	8 667 900	12 190	9 305 550
Svealand	3 106	2 657 700	2 460	1 952 100	1 975	1 641 375	1 953	1 664 100
Norrland	1 560	870 075	1 006	792 675	768	616 050	808	666 225
Odlingsform								
Frilandsodling	15 804	8 321 175	12 739	7 768 350	10 644	7 445 250	11 611	8 013 825
varav uteslutande frilandsodling	13 727	6 708 375	10 985	6 459 638	9 457	6 463 350	8 882	5 507 100
varav såväl frilands- & växthusodling	2 077	1 612 800	1 754	1 308 712	1 187	981 900	2 729	2 506 725
Växthusodling	7 985	6 839 775	5 713	5 394 262	4 307	4 461 975	6 069	6 128 775
varav uteslutande växthusodling	5 908	5 226 975	3 959	4 085 550	3 120	3 480 075	3 340	3 622 050
varav såväl frilands- & växthusodling	2 077	1 612 800	1 754	1 308 712	1 187	981 900	2 729	2 506 725
Odlingsinriktning								
Ätliga växter	17 276	9 623 700	13 645	8 569 350	11 353	8 160 075	11 797	8 279 100
varav uteslutande ätliga växter	14 978	8 084 925	12 244	7 357 275	10 382	7 322 625	11 037	7 486 650
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	2 298	1 538 775	1 401	1 212 075	971	837 450	760	792 450
Prydnadsväxter	6 734	5 463 225	4 454	4 496 625	3 382	3 602 700	3 914	4 149 225
varav uteslutande prydnadsväxter	4 436	3 924 450	3 053	3 284 550	2 411	2 765 250	3 154	3 356 775
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	2 298	1 538 775	1 401	1 212 075	971	837 450	760	792 450
Storleksklass frilandsodling (ha)								
<0,50	724	427 725	767	352 800	470	423 900	922	848 475
0,50-0,99	773	424 800	738	524 475	443	243 225	707	517 275
1,00-1,99	1 029	516 038	854	549 675	857	594 450	802	536 400
2,00-2,99	1 113	466 538	718	479 475	589	336 825	579	409 500
3,00-4,99	1 874	794 475	1 257	852 863	823	544 725	880	618 300
5,00-9,99	3 215	1 543 950	1 911	1 399 613	1 700	1 013 400	1 459	972 450
10,00-19,99	2 697	1 368 900	1 965	1 147 950	2 107	1 291 725	2 065	1 204 200
≥20,00	4 380	2 778 750	4 530	2 461 500	3 655	2 997 000	4 197	2 907 225
Storleksklass växthusodling (kvm)								
<500	827	535 275	780	412 425	337	320 400	674	613 800
500-999	1 004	674 550	770	698 738	347	334 125	577	555 300
1 000-1 999	1 397	1 096 200	840	884 925	590	528 300	989	833 175
2 000-4 999	1 571	1 507 725	1 084	1 022 850	630	684 450	1 017	1 098 450
5 000-10 000	1 283	1 376 550	652	738 450	548	569 700	834	978 975
≥10 000	1 903	1 649 475	1 588	1 636 875	1 855	2 025 000	1 978	2 049 075
Totalt	21 712	13 548 150	16 698	11 853 900	13 764	10 925 325	14 951	11 635 875

5. Driftsledning och företagsform 2014

5. Business management and organisation 2014

	Driftledare (antal företag)		Företagsform (antal företag)		Antal företag
	Kvinna	Man	Enskilt företag	Juridiskt företag	Totalt
Landsdel					
Götaland	207	1 300	936	571	1 507
Svealand	82	258	205	135	340
Norrland	62	150	145	67	212
Odlingsform					
Frilandsodling	240	1 362	1 114	488	1 602
varav uteslutande frilandsodling	160	1 100	916	344	1 260
varav såväl frilands- & växthusodling	80	262	198	144	342
Växthusodling	191	608	370	429	799
varav uteslutande växthusodling	111	346	172	285	457
varav såväl frilands- & växthusodling	80	262	198	144	342
Odlingsinriktning					
Ätliga växter	232	1 374	1 116	490	1 606
varav uteslutande ätliga växter	196	1 261	1 023	434	1 457
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	36	113	93	56	149
Prydnadsväxter	155	447	263	339	602
varav uteslutande prydnadsväxter	119	334	170	283	453
varav såväl ätliga- som prydnadsväxter	36	113	93	56	149
Specialisering					
Enbart trädgårdsodling	198	625	379	444	823
Trädgårdsodling och annan jbr-verksamhet	153	1 083	907	329	1 236
Storleksklass frilandsodling (ha)					
<0,50	82	238	225	95	320
0,50-0,99	51	178	177	52	229
1,00-1,99	32	209	196	45	241
2,00-2,99	17	108	96	29	125
3,00-4,99	23	139	119	43	162
5,00-9,99	18	213	151	80	231
10,00-19,99	12	150	104	58	162
≥20,00	5	127	46	86	132
Storleksklass växthusodling (kvm)					
<500	61	154	148	67	215
500-999	34	91	69	56	125
1 000-1 999	38	104	67	75	142
2 000-4 999	37	124	61	100	161
5 000-10 000	9	68	19	58	77
≥10 000	12	67	6	73	79
Totalt	351	1 708	1 286	773	2 059

Fakta om statistiken

Resultaten som presenteras i den här rapporten omfattar alla kända kommersiella trädgårdsföretag med en odlingsyta om minst 0,25 hektar friland eller 200 kvadratmeter växthus och baseras på data från en rad olika statistiska undersökningar genomförda under perioden 2002–2015. Huvuddelen av resultaten härstammar från enkätundersökningen ”Trädgårdsproduktion” som genomförs vart tredje år, samt från Lantbruksregistret (LBR) som uppdateras årligen utifrån administrativa data och uppgifter som tas in i olika undersökningar.

Mer precist kommer data om antal företag, odlingsytor för trädgårdsodling, grödor, sysselsättning och lokalisering från undersökningen ”Trädgårdsproduktion”, medan data om övrig verksamhet, företagsform och driftsledning härstammar från Lantbruksregistret. Data över produktionsvärden, sysselsättning i jordbruket som helhet samt det svenska jordbrukets arealer och antal företag har hämtats antingen från Lantbruksregistret eller från de publikationer som kan hittas under den nedanstående rubriken ”Relaterad statistik”.

Som ett resultat av noggrann rensning och behandling av data avviker statistiken i den här rapporten i viss mån från tidigare publicerad statistik på trädgårdsområdet. Skillnaderna är överlag små, men resultaten har i förekommande fall högre precision i den här rapporten än i tidigare publicerade resultat. Resultat som baseras på data från flera undersökningar är behäftade med alla dessa undersökningars felkällor. För felkällor och precision i de ingående undersökningarna hänvisar vi till dessa undersökningars ”Beskrivning av statistiken” som ges ut i samband med respektive statistisk publikation. Som helhet är resultaten som redovisas i den här rapporten att betrakta som säkra.

Resultaten grupperas bland annat i kategorierna ”ätliga växter” och ”prydnadsväxter”. Den förstnämnda kategorin omfattar alla köksväxter, frukter och bär, medan ”prydnadsväxter” omfattar alla plantskoleväxter, utplanteringsväxter, lökblommor i kruka och till snitt samt övriga krukväxter och snittblommor.

Relaterad statistik

Trädgårdsproduktion 2014; JO 33 SM 1501

Trädgårdsproduktion 2011; JO 33 SM 1201

Trädgårdsproduktion 2008; JO 33 SM 0901

Trädgårdsproduktion 2005; JO 33 SM 0601

Trädgårdsinventeringen 2003, uppgifter avseende 2002; JO 33 SM 0301

Trädgårdsundersökningen 2014; JO 28 SM 1501

EAA – Ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn 2003–2014; JO 45 SM 1502

Sysselsättning i jordbruket 2013; JO 30 SM 1401

Jordbruksmarkens användning 2014, slutlig statistik; JO 10 SM 1501

Jordbruksstatistisk sammanställning 2016

In English

Summary

The Swedish horticultural industry is complex and consists of holdings with a variety of orientations and challenges. Just like agriculture in general, the horticultural business has experienced dramatic changes during the past few years, including a decreasing number of operators. In the horticultural sector however, the changes have proceeded in a faster and more dramatic fashion.

In order to create an overview of the structure and status of the Swedish horticultural sector, this report describes the composition and development of this industry during the period 2002–2014, with respect to among other things the number of holdings, their size, employment, specialisation and crop type.

The Swedish horticultural businesses can hardly be considered an isolated part of agriculture. In 2014, 60 % of the horticultural holdings also carried out other agricultural operations, such as animal husbandry or cereal production. The holdings running both agri- and horticultural operations were farming almost twice as much arable land as an average Swedish agricultural holding.

The number of horticultural holdings decreased by 29 % during the period 2002–2014. The decrease was equally distributed between greenhouse and open ground holdings, while cultivators of ornamental plants decreased more than cultivators of edible plants. For both open ground- and greenhouse holdings, the decreased number of holdings is evenly distributed among size classes except for the very largest and the very smallest holdings, which exhibited increased or equal numbers in 2002 and 2014. The development of the horticultural industry appears to depend on many factors, including localisation, crop type, form of cultivation and specialisation.

List of tables

Legend	13
1. Specialisation 2014	13
2. Open ground cultivation 2002–2014	14
3. Greenhouse cultivation 2002–2014	15
4. Employment 2005–2014	16
5. Business management and organisation 2014	17

List of terms

Andel	Share
Anställning	Employment, Job
Areal	Area
Bransch	Industry
Bär	Berries
Driftsledare	Business manager
Enskilt företag	Sole proprietorship
Friland	Open ground, Field
Frukt	Fruit
Fördelning	Distribution
Företag	Holding
Företagsform	Business organisation
Gröda	Crop
Hektar	Hectare
Jordbruk	Agriculture
Juridiskt företag	Corporation

Krukväxt	Potted plant
Kvadratmeter	Square meter
Köksväxt	Vegetable
Landsdel	Part of country
Län	County
Lökväxt	Bulbous plant
Odling	Cultivation
Odlingsinriktning	Orientation of cultivation (crop type)
Odlingsform	Cultivation form (field- or greenhouse cultivation)
Plantskoleväxt	Nursery plant
Prydnadsväxter	Ornamental plants
Snittblomma	Cut flower
Storleksklass	Size class
Sysselsättning	Employment
Totalt	Total
Trädgårdsodling	Horticulture
Utplanteringsväxt	Bedding plant
Utveckling	Development
Växthus	Greenhouse
Ätliga växter	Edible plants
Övrigt	Other, Miscellaneous